

Motion till riksdagen 2020/21:3782

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2020/21:51 Konkurrensverkets befogenheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör få i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket även i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Konkurrensverkets utredande och beslutande delar inom organisationen bör separeras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Att motverka korruption är viktigt för väl fungerande marknader och tilltron till samhällets funktion i stort. Korruption är skadligt för både konkurrensen och konsumenterna. Globaliseringen leder till en alltmer intensiv internationell konkurrens, där konkurrensen är gränsöverskridande. Givet det läge som världsekonomin står i nu och framåt är det uppenbart att det finns ett behov av starka tillsynsmyndigheter när det gäller sund konkurrens på marknaderna. I propositionen föreslås ändringar i konkurrenslagen som innebär att instansordningen för prövning av konkurrensskadeavgift ändras. Konkurrensverket ska, i stället för Patent- och marknadsdomstolen, som första instans få besluta i frågor om konkurrensskadeavgift. Verkets beslut ska kunna överklagas till domstolen. Vidare innehåller propositionen förslag till de lagändringar som behövs för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1 av den 11 december 2018. Förslaget gäller att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet att

mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Lagändringarna innebär bl.a. att Konkurrensverkets befogenheter vid platsundersökningar utökas och att det införs en sanktion mot företag som trots verkets beslut under utredningen av den överträdelse som företaget misstänks för (utredningsskadeavgift). Konkurrensverket föreslås få besluta om den nya utredningsskadeavgiften. I propositionen föreslås också en ny lag om ömsesidigt bistånd med delgivning och indrivning på konkurrensområdet.

Utvärdera den nya ordningen om fem år

Vi välkomnar i huvudsak förslagen i propositionen även om farhågor finns kring den nya ordningen där Lagrådet i sitt remissvar anför följande:

Remissen innehåller inga konkreta uppgifter som föranleder slutsatsen att den nya ordningen kommer att leda till att färre ärenden blir föremål för prövning eller att avgörandena kommer att överklagas i mindre utsträckning. Det finns inte heller något som ger anledning att anta att handläggningstiden hos verket skulle förkortas. Tvärtom kan det på goda grunder förväntas att den prövning i sak som verket ska göra kommer att medföra att handläggningstiden blir längre.

Mot detta ska vägas Konkurrensverkets, Almegas och andra remissinstansers positiva syn på huvudförslaget i propositionen, inte minst Svenskt Näringsliv:

En förändrad process, där Konkurrensverket i första instans beslutar om konkurrensskadeavgift, kan potentiellt leda till en ökad effektivitet. Vissa effektivitetsvinster kan förmodligen uppnås genom en enklare process för framtagande av Konkurrensverkets beslut, jämfört med arbetet med att redan i första instans väcka talan vid domstol. Det avgörande för huruvida stora effektivitetsvinster kommer kunna göras, och om den genomsnittliga tiden från upptäckt konkurrensproblem till slutligt avgörande kommer kunna sänkas, kommer dock vara avhängigt i vad mån företagen kommer överklaga Konkurrensverkets beslut i båda instanser (och i viss mån Konkurrensverkets benägenhet att söka överprövning av en dom i Patent- och Marknadsdomstolen som går verket emot).

Förslaget är värt att pröva trots vissa farhågor gällande huruvida den nya ordningen kommer att medföra att handläggningstiden förkortas eller inte. Men mot bakgrund av kritiken föreslår vi att regeringen får i uppdrag att verka för en grundlig utvärdering av den nya ordningen för konkurrensskadeavgift när den varit verksam i fem år.

Konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

Konkurrensverket är redan i dag tillsynsmyndighet för den offentliga upphandlingen. I verkets rapport ”Korruption och osund konkurrens i offentlig upphandling” från i år framgår att det råder en brist på avtalsuppföljning hos upphandlande myndigheter. I propositionen saknas dock förslag om att Konkurrensverket i ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet ska få beslutanderätt, när det offentliga konkurrerar med det privata, vilket är både ologiskt och ineffektivt. Detta beklagar Svenskt Näringsliv i sitt remissvar och det är en uppfattning vi delar. Därför ska regeringen återkomma till riksdagen med förslag på beslutanderätt för Konkurrensverket även för ärenden som rör konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Separering av verkets roller och budget

Några av de remissinstanser som tillstyrker eller är tveksamma till förslaget anför i huvudsak att det måste säkerställas att Konkurrensverkets utredar- och beslutsroller separeras. Även de remissinstanser som avstyrker förslaget pekar på att Konkurrensverkets organisation måste förändras för att rättssäkerheten ska kunna säkerställas. Regeringen förutsätter att verket vidtar de åtgärder som bedöms nödvändiga för att skapa ett ökat förtroende för verkets arbete, vilket är gott, men regeringen bör säkerställa att en separering sker. Det bör heller inte läggas på nya resurskrävande uppgifter och önskemål på Konkurrensverket utan att proportionerliga medel tillförs.

Tobias Andersson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Eric Palmqvist (SD)

Josef Fransson (SD)